

Selma Lagerlöf: En sista hälsning vid Matilda Widegrens bår

Talare
Selma Lagerlöf
Författare

Datum
6 februari 1938

Plats
Stockholm

1 Kära Matilda! Jag vet inte om jag någonsin har sagt det till dig själv
medan du levde, men låt mig åtminstone säga det nu, vid din bår,
att ett av de stora lyckokasten i mitt liv, att något av det mest betydelsefulla
som har hänt mig det är att jag kom att genomgå min
5 treårskurs på högre lärarinneseminariet i samma avdelning som
du. Var och en som har suttit i en skolklass känner nog till hur det
kan inträffa, att en elev vinner ett oinskränkt inflytande över kamraterna
och blir deras förebild och ledare, stundom till godo, stundom
till ondo.

10 En sådan allsmäktig ledare fanns i den avdelning som jag tillhörde,
och det var du. Din ande regerade oss. Men din ande var: oavslutlig
törst efter kunskap, brinnande kärlek till böcker, brinnande
håg att i allt vara den första. Brinnande var också din lust att råda
15 och hjälpa, brinnande ditt hat till slöhet och oförmåga, brinnande
din kärlek till ett väl ryktat och ansat språk, brinnande din kärlek
till den läroanstalt, som vi genomgick.

Och jag vet att om min seminarietid för mig blev en tid av väckelse
20 och växt och hastig mognad, så var det tack vare den ofantliga
vidsyntheten och klarheten i ditt intellekt, som behärskade mig
liksom alla våra kamrater.

Sedan har vi alltid förblivit vänner, du och jag, men endast en
25 gång har jag fått glädja mig åt ett verkligt samarbete med dig. Det
var år 1891 på hösten. Manuskriptet till Gösta Berling var just färdigt.
Du fick läsa det, och du förfasade dig såväl över innehåll
som form. Du erbjöd dig att granska språket gemensamt med mig.
Innehållet måste ju vara som det var, men många ack och o blev

strukna, många tillkrånglade satsbyggnader förenklade. Jag borde ju ha känt mig förödmjukad av detta, men jag hade egentligen bara roligt. Det var så uppfriskande att höra dig utlägga din kära grammatik, en så otrolig njutning att märka styrkan av ditt intellekt.

35 Äntligen, mot slutet, fick jag dock en stund av upprättelse. När du läste om Majorskans sista stunder, om stångjärnshammarens dånande slag och Göstas tal över sin döende välgörarinna, då blev du rörd och föll i gråt.

40 Om det hade blivit mig beskärt att närvara vid din dödsbädd, skulle jag ha påmint dig om detta. »Min kära vän Matilda», skulle jag ha viskat till dig, »du har inte uppnått vad vi, dina kamrater, en gång väntade oss av dig. Du efterlämnar inga väldiga volymer, som kan vittna om ditt djupsinne och din lärdom. Du har aldrig bestigit
45 en kateder vid våra högskolor, inga hänförda lärjungar ska för eftervärlden vittna om ditt snille och din kraft.»

»Men lyssna ändå, hör hur det klappar, hör hur det dunkar utanför din dörr! Lyssna i din sista stund! Det är kanske svårt att förnimma
50 ljudet. Det kommer inte från någon stångjärnshammare. Det är svaga människohjärtan, som klappar av tacksamhet. Det är arma och olyckliga människors tårar, som faller utanför din dörr. Du, som håller på att dö, lyssna till dessa klappande hjärtan. De sjunger segersången över ditt liv.»

55 »Tack», säger de, »för din vackra jordevandring! Tack för att du, ensamma vandrerska, tänkte på att skapa en fristad för de gamla och hemlösa! Tack för att du, som aldrig har ägt så mycket som en sten vid vägkanten, ändå har strävat att förvandla vår vackra jord
60 från ett farligt rövarnäste till en fridens välsignade boning! Tack för att du, tyngd av fattigdom och sjukdom, kunde finna utvägar att hjälpa de arma och förtvivlade!»

»Lyssna, och hör hur hjärtat i många betryckta bröst klappar av
65 ångest att förlora dig! Hör hur rösterna klagar! Detta är din seger. Detta är ditt livsverks stora, ärorika belöning.»

70 **Källa**
<div>Manuskript hämtat från Lagerlöf, Selma, 1858-1940. - Tal / Selma Lagerlöf; textkritisk utgåva utgiven av Petra Söderlund och Ilaria Tedde; inledning av Brigitte Mral; huvudredaktör: Petra Söderlund (2025-10-16).</div>

Taggar
1930-tal, 1938, Författare, Kvinna

75 **URI**
<https://www.svenskatal.se/tale/selma-lagerlof-en-sista-halsning-vid-matilda-widegrens-bar>

80

85

90

95

100

105